

L'IGNORANCIA

SETMANARI POPULAR MALLORQUÍ

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Jardí de la Reina, 19

Palma de Mallorca

SONARÀ CADA DIJOUS SI TÉ BUF A SES GANYES

PAGAMENT A LA BESTRETA

Un Trimestre, 1'25 pts.

Un número solt, DEU cts.

Conflietes socials

Estam damunt el cràter d'un volcà. Fondes convulsions denoten el desequilibri interior de nostra societat, i comensen a sortir les primeres flemades de l'odi acumulat, desde fa estona, dins el cor de les multituds. Els obrers, mancats de protecció patronal, han escoltades les sugestionadores propostes dels explotadors de la miseria, qui atents a fer el seu negoci damunt la sang del proïsme, els han abandonats dins el desconcert i la degradació, totduna que no els han necessitats pels seus fins d'ambició i egoïsme. Els patrons, metalisat el seu cor, atents únicament al seu negoci, han abandonat el treballador a la seva sort, i mentres veien entrar la riquesa a cenaiades dins cà seva, no tenien ni una engruna de sentit comú per augmentar el jornal dels seus obrers. Està clar, l'excés de riquesa per una part per s'altra un excés de miseria; el luxe insultant en modes i frivolitats dels rics i a penuria per trobar lo mes indispensable per viure del pobre; i encara un sector immens, la classe mitjana, que sofreix calladament i heroica. Tot això ha fet que de cada dia s'acumulàs un odi reconcentrat dels uns contra els altres, i que estiguem aquí on som: sobre un volcà.

El mal es mes fondo de lo que pareix, i està cangrenat fins al moll dels ossos. Tots els arreglos que vulguin ferse, seràn pegats de més o manco importancia; però no curaràn el mal.

Sempre mos ha extranyat que essent els patrons gent de més inteligencia i de més clara visió de les coses, no hagin accedit, totduna, a las justes peticions dels seus obrers; més, que no s'hagin adelantats a elles abans que eils ho demanassen. Si així haguessin obrat, no tendrien raó d'esser les societats de resistencia, socialistes i sindicalistes, que pesen demunt el cap de la societat com l'espasa justiciera contra les injusticies patronals.

Lo que no mos extranya es la ausencia total de autoritat que patim: no tenim governants perque no tenim homos; i no tenim homos perque no hi ha idees fixes, sobre les coses, sobre el mon, sobre la vida. I, naturalment, no haventhi qui sapia governar cà seva, ni a si mateix, mal hi haurà qui sapia governar tot un poble, tot un Estat. I axí estam, ab les armes a la ma per destruirnos uns ab los altres.

Això no pot quedar així, això no pot, *no deu*, durar. Lo que resulta una monstruositat es l'exigencia de la casa del poble, de voler manar a ca d'altri, i allà fer i desfer com si fossin a cà seva. I lo que es més incompreensible encara, es que els amos hagin permès que s'els posassin els calsons fins an aquest punt, i que mantinguin dins cà seva uns subjectes així. ¿Si s'ho creuràn també els patrons que els *socio-listos* son els amos de tot?

MESTRE PERE.

CONVERSA AL VOL

Un vespre devers les nou pujava tot depressa per les escales de la Seu i al esser al jardinet del costat del círculo vaig sentir la següent conversa:

—Mira que aximateix es molt això d'haver d'estar sempre caic no caic.

—Ques que teniu, de que vos queixau?

—Homo no t'hi enfadis, però creume que tenc raó de queixarme, perque fa uns quants mesos que va passar per aquí un amic i li vaig contar que el meu pedestal cruxia fort ferm, i que d'un dia a l'altre cauria i jo pegaria demunt la pedra viva, ell va publicarho a L'IGNORANCIA demenant que me fessin el pedestal de marmol que m'havien promés, però, ¡ca! ni l'han escoltat, i t'ho volia fer avinent a tu que com *urbano* qu'ets, deus tenir bo amb el batle, a veure si hem compleixen la promesa.

—Sou com en *Joanet de sa gerra* que mai estau content: vos varen fer nou, vos posaren aquí demunt, aquell dia hi va haver una gran festa, noltros estrenarem els vestits nous, el senyor batle pronuncià un discurs; en una paraula, vos feren tot el càs que saberen i encare demanau mes.

—Sabs si t'hi haguesses d'agontar aquí damunt! Si al manco m'haguessen posades cames, podria anar a menjar qualche raccioneta de peix frit d'aquí devant del que cada dia me n'envien l'olor i a seura una estoneta a l'arqueològica ja que la tenc tan aprop, però només me feren un tros de cos i es cap perque al caure me pogués fer breverols.

—Mestre Quadrado, bona nit; jo ja he cumplides les vuit hores; m'hen vaig a sopar.

—Sabs qu'has de fer, idò, si no pots conseguir lo de sa columna, demana ses vuit hores per mi, i així al manco tendria consol. Bona nit *urbano*.

RAT PENAT.

Unes idees...

Per el Sembrador

Han arribat ja a la nostra Ciutat les colonies escolars. Els nins segurament durán els pulmons plens d'aire pur i vivificador, allunyant, d'aquesta manera, els perills que rodetjaven lo seu cos anémic i propens a caure dins les arpes de terrible malaltia.

Lo qu'es una llástima, que siguin tant pocs els nins que disfrutin dels grans beneficis, de les colonies, i es una llástima també que només desenrol·lin la seva esfera d'acció dins Ciutat, quant, per desgracia, a molts de pobles i poblets, hi ha infants que ho necessiten ferm.

Jo crec qu'a la nostra provincia se necessiten al manco set o vuit colonies amb una vintena de nins cada una...; però... ¡on son els doblers...? ¡Ay!, vergonya dona dir-ho. N'hi ha per aixecar *monumentals plasses* de toros, i en camvi se fa el *suec* quant, per peremptories necessitats, se demana qualche coseta!

A San Sebastiá (segons lletgim an els diaris locals) s'ha celebrada la festa de la flor a benefici de la *Cantina escolar*.

No vull dir que precisament s'haja de recorrer a dita festa per obtenir fondos, però si diré, que ja qu'el poble aculleix amb tanta fredor tot lo que sia obra educadora, que se tracti de l'escola, es precis fer-li comprendre la seva equivocació i posar-li el dit dins la boca per *ferlo escupir*, ja que no ho vol fer voluntariament.

Dins Ciutat (bé ho sabeu, *Sembrador*) hi ha persones i Societats que podrien destinar certa cantitat per les *Colonies*, sense que per això haguessen d'apuntalar la seva *caixa* per amenassar ruina; però lo que falta es que se fasse comprendre an aquestes persones, i a les Juntes de les Societats, el bon paper que farien devant Deu, i devant els homos, si *s'amollassen de la cotilla*. Això, bon amic *Sembrador*, es una idea, tal vegada

un poc *elevada*, cosa res estranya si teniu en compte qu'és d'un *Aucellet*.

En volem un altre d'idea?

Crec també que així com cada any se fa la funció teatral (no parlem de la *funció* o *fiesta nacional*) a benefici de la *Prensa*, no seria cap desbarat organitzar la *funció de les Colònies escolars*; però fent interessar an aquesta festa a les persones *capdeventeres* de la nostra Ciutat, perquè contribuïssen amb la seva força moral i material an el major éxit i esplendor de la festa.

Això, i moltes més altres coses, se podrien fer per organitzar noves colònies escolars, posant així una barrera a la terrible enfermetat que va segant, en plena juventut, mils i mils de vides dins Espanya.

* *

Y dels pobles, ¿que en direm?

Casi impossible es a un poble, per si sol poder organitzar una colònia, a no ésser que, compreguent els grans resultats de la benéfica institució, fassen un esforç tots els veïns i cadascú posi el seu gra d'arena a la gran obra; però se podrien federar o ajuntar alguns pobles, i entre tots dur a cap l'empresa.

* *

En una paraula, bon *Sembrador*, crec si s'empregués una enérgica creuada i se provás de fer comprende a la gent altruista, i a les Juntes de Societats, qu'és necessari destinar una quantitat per les colònies escolars, estic casi segur de que l'any qui vé s'en podrien organitzar al manco una o dues més de les qu'avui hi ha.

¿Qué hi deis?

Dispensau-me l'atreviment, però com que se que teniu esperit empenidor en tot lo que sia *educació*, m'he presa la llibertat de dirigir-vos aquestes *idees*. Si ho trobau convenient, sigau vos el *predicador* i organitzador d'aquesta gran creuada ja que jo no tenc *força* abastament per dur tant de pés; però comptau sempre amb l'ajuda d'aquest bon amic i admirador, qu'está disposat—si es que ho necessiteu—a fer-vos *espal leta*.

AUCELLET VELL.

LLUBÍ setembre 1920.

Benaventuransa

Fa un parell de setmanes que hi havia a Mallorca el corresponsal fotogràfic d'una revista estrangera.

Aquest senyor va recórrer l'illa impresionant vidres de tots els llocs mes bells: Torrent de pareys, Cala de Sant Vicens, Gorg Blau, ect., i de Ciutat també, els nostros patis, i la Seu i la Llotja i que sé jo que mes, tot perquè puguen admirar a la seua terra lo bella que es Mallorca.

Però a més de tot això, de qué dirieu que

va fer fotografies? com estic segur que no ho heu d'endevinar, vos ho diré: Idò d'*Urbanos* asseguts. Li va xocar tant veure que aqueixos guardies casi sempre los veuen apossentats a un padrís o a una cadira, una cama demunt l'altra, que per demostrar també la tranquil·litat que aquí disfrutem, los va fotografiar de sorpresa, d'en un en un, grups de dos i ni ha un de tres, asseguts a un padrís de la Font de les Tortugues que dona goig.

Ara podeu pensar quant ho vegin fora d'aquí, si en vendrà de gent, avui que tot el mon fa flamada.

Això es fomentar el turisme. Tot lo demés són violes.

DEL DIA

A uns examens.

Molt bè molt bè.

Ara com a derrera pregunta, faci V. el favor de citar nos qualche cosa rara dins el cultiu de les lletres.

—Les coses rares, dins el cultiu de les lletres, son moltes. Una de les més rares es que molts d'autors sàpiguen escriure, i, en canvi no sàpiguen lletgir.

En el cementeri s'encuentren dues senyores joves molt presumides, qui, després de poc temps de matrimoni, han tenguda la desgracia d'enviudar.

—¿I de qué morí el seu senyor?

—D'un atac *celebral* an es cap.

—¿I'l seu?

—D'una *poumonia* doble en el dos *espumons*.

L'efecte del nou regim de blats i farines, ja ha repercutit, així com mos pensavem, a Mallorca.

¿No es una vergonya, en plena cullita haver-lo de pagar, si no mos volem morir de fam, subjectes a una puja extraordinaria?

Quant mos trobém a la mitat de l'any qué farem?

Aixó ja no es viure per morir, es morir per viure.

EMECE.

Xequelinades

Al portal de cert museu hi havia un porter encarregat de fer deixar a la porta els bastons, als senyors que el visitasin.

Un dia anava a entrar-hi un senyor sense bastó, quant el porter va a turarlo i li va dir «fassa el favor de deixar el bastó». Però sant homo si jo no en duc,

Ido vaji a caseva a cercarne un, perquè aquí sense deixar el bastó a la porta no s'hi entra.

A una ciutat d'Inglaterra hi havia un banquer que se caracterisava per grosser i aspre.

Un dia va visitar-lo un *lord* i el trobà treballant al despaig. El banquer sense aixecarse ni tan sols alçar el cap, va dir-li: segui; prengui una cadira. L'altre se va molestar de la freda rebuda i li contestà: Però si jo som el *lord*. tal.

—Està bè, dispensi, prengue dues cadires, va ésser la resposta del banquer i segui treballant.

Estaven discutint un francès i un anglès sobre la nacionalitat de certa persona, i el francès deia:

—Jo sostenc que si ha nascut a France, es francès.

De modo que si dins un forn li neixen moixons veste els anomenarà panets?—respongue l'inglès.

Entre veinats:

Jo li assegure que si el seu ca torna lladrar dos vespres més, qualcún morirà.

I qui li pareix que serà de noltros.

Tenc la seguradat de que serà el ca.

RAT PENAT.—Trad.

Esquits i espíres

(Segueix el sainet)

I seguec llegint paraigua estés... «Si no pot obtenir-se el vot expontani i senecer que he demanat, afegesquin Vostés an els votants politics en favor del dret foral, amb càrrec al 80 per 100 de abstenguts, tots els vots que vulgueu: pero no les concedesquen Vostés, cap valor absolutament, pues tant representarán la opinió com poren representar-la els vots donats a unes eleccions poltiques. I deix a la discreció de Vostés y dels companys que coneguïn la meua profecia (!), la aplicació de la mateixa a Balears. I als molts bons companys que francament senten un *foralisme* purament romántic, les diguin que no me guanyen en amor a la nostra terra etc. etc.» ¡Gracies de part seua...! Aqueixa carta mos sembla dur massa rastre burocràtic i per això no ho volem prendre en serio, perquè es tampoc el caràcter d'aqueix setmanari. A cau de orella cantariem emperò, *mutatis mutandis*, aquella cansoneta:

Ay que gracioso

este señorito;

a ver que diria

si alguien le ponía

un foralimito.

Bajo el silloncito

I acaba l'aigolosa carteta, amb un aire progresista, com si els mallorquins qualcassem enrera demunt les anques del progrés. Don Guillem mos vol desferrar de la roca, tot desdenyós «de la doctrina

que fomenta l'estatic retrainment que vos dona caràcter.» Oh dinamisme meravellós el de Don Guillem! Recordant-nos pietosament aquell lema d'annunzià que avui s'imposa: *renovarsi o morire*, que traduït en mallorquí pels ignorants-pegeïlles vol dir:

Que no devem esclafir si no volem morir.

Noltros l'haguéssim acabada a la carteta amb allò de:

*la dona é movile
cual plum'al vento...*

A Mallorca s'ha plantejat el problema de la farina, que les autoritats no poden resoldre. ¡Això raí! Lo hò serà quant el poble haurà de resoldre el de la fam.

L'any qui vé a Barcelona s'inaugurarà la exposició d'industries elèctriques.

Aquí no hem sentit que n'hi haje de ver cap; pero hem vist que s'en prepara una de *productes* del país devers la recanada del bastió de Sant Jeroni.

¿Perque el Batle no la visita?

Berbes

Al dia de St. Bartomeu.

Jes,—diu la mare al seu fill—ves a cal Vicari i donall aquest recaldo; li dirás lo que ara te diré escolta he, heu sents?

Quant arribarás a caseua, tu ja hi saps, si no está oberta la porta, toques tres vegades, si al cap de les tres, no t'han obert, serà que no hi son, i per consegüent tornes cap aquí; però si a la primera tocada t'obrin demanarás si poren entrar, i si't diuen que sí dirás lo que te vaig a dir: m'escoltes!??

—Bon dia tenga Sr. Vicari; m'envia mumare, que vet aquí de regalo aqueix porcellet, i que no está mes gras perque sa trutja ha tenguda poca llet.—Le hi sabrás dir?

—Jesús mumaretaj jo no sé si'm recordarà, tantes coses m'heu dites que ja nó sé que es lo que m'heu dit, però pes camí heu pensaré.

Ala idò, pensehi bé; contesta sa mare. S en anà el nin, i p'el camí pensava i tornava pensar perque no se li oblidás lo que l'hi havia dit sa mare. Deia: mumare m'ha dit que li digués: Bon dia tenga senyor porcellet, a!! no, no m'ha dit això, si jo are li dic: bon dia tenga senyor porcellet!!! animals...—Idò: Bon dia tenga senyor vicari... axi, si.

Arriba a cal Vicari, i toca i no responen, torna a tocar i... lo mateix, torna a tocar, i a la fi surt una criada que diu: es allà dins, ves-hi.

Hi entra acompanyat de la criada, qui no's poria aguantar de riure sentint gronyir l'animalet, però desseguida que veu el Vicari diu tot satisfet:

Bon dia tenga senyor porcellet! M'envia mu mare que vetaquí de regalo aqueix Vicari i que no está més gras perque sa llet ha tenguda poca trutja.

Un pagés l'altre dia quant fou devant la Font de ses Tortugues caigué; i es feu mal a un costat. El dugueren a la casa de Socors i el metje li pregunta, si s'havia fet mal devers les vertebres, puis veia que se paupava pel costat, i ell li contestà: no senyor: «Devers SA FONT DE SES TORTUGUES»

Dins el poble de Felanitx.

Un cego deia a un sort:—Veus aqueixa formiga demunt es castell? La veig ben bé: té ses cames ben curtes per fer sa via que fa; que dius? la veus, o no la veus? li repatí el cego an el sort.

—Si!!! i ben enfora qu'es, jo d'aquí sent ses potades, i ben petites que les fa. Els e sens tu tambe?

PASTORET DE LA VALL.

Llegim a un periòdic que Don Joan March *alias* Verga, l'altra diassa, en companyia de alguns satelits, anà a Petra a fundar un centre albista, no trobant-hi ningú al local. Tot seguit s'en anà a la seva vila nadiua, Santa Margalida, a les hores atacada de *grippe*, segons resava un rotatiu, amb la coa en mitj de les cames.

Lo que degueren dir els mergalidans quant veren venir el *multi*: Una desgracia mai vé sola.

Ja tenim la vista cansada de llegir sempre lo mateix dalt els diaris. Sembla que es caixistes no ho descomponen.

En Comes, es comandant de municipals, ha agafat quatre pillins... *Bueno*.

En Comes, ha agafat dos atlos que se barallaven; les ha duits als Caputxins... *Bueno*.

En Comes, ha agafades dues dones i les ha posades a disposició de ses autoritats... *Bueno*.

Basta que un dia diguen que En Comes ha agafada... una monea o una pulmonia... llavors En Comes correrà ses pomes.

A Italia uns terratremols han fet maig a una partida de ciutats.

Sembla que els Ajuntaments tenen pensat telegrafiar an En Barceló i Caymari perque les enviï En Bennasser, s'arquitecto municipal, perque aixequi altre volta lo esbucat. ¡Qué no't comprí qui te coneix, *bacalao!*

S'altre diassa En Verga anava llegint el diari amb En Torró. Axutxuaxí el sorpren un articlet que tractava a Mallorca de terra de contrabandistes, segons la

opinió madrilenya. Tot girant-se an el seu company li digué, amb les colors a la cara, repetint allò de sa comedia:

¡Qué vergüenza para la familia, Torrón!... ¡Qué vergüenza!...

TRENCA-CLOSQUES

GEROGLIFIC

```

D ————— V
|               |
|   Aire       |
|   Aire       |
|               |
I ————— N

```

Joanet de sa Gerra.

FRASE FETA

Escriure s'as d'oros

Un Pagés des Plà.

XARADA

Ma *prima* es part del cos
Ma *segona* es aliment
I es meu tot el trobareu
allà on venen aigordent.

Espoleta.

FUITA DE VOCALS

S. m. d. n. d'. q. . st ll. ch
M. s. d. n. s. p. . l. s. f. sq. . s
. m. s. m. nj. . . m. s. s. m. sq. . s
P. r. m. q. . s. d. c. m. . . t

Porqueret de la Pellicà.

ENDEVINAYA

Som animal de Rapinya
i m'agrada molt es cassà
i quant surt a passetjà
el primer que me fina
correns sen va a maga
perque de mi no se fia.

EN RUBIO.

Solucions del número anterior

Al geroqlific.—La Granja.

Al acrostic.—Tragines.—Bergantell.—Un Pollastrell.—Pere Ventafoc.—Visconde de Morceau.—Fabiol.—Calceran de Castell Mora.—Polo.—Un tort.—Llopis.—Porqueret.—En Rubio.—Un Pagés des Plà.—Juanet fill del Rey.—Toni gros.

A la frase feta.—Entrevista.

A la endevinaia.—Una Filoua.

A les preguntes.—1.^a Sa Vida.—2.^a Torrà veis.

I fins dijous qui vé, si Deu ho vol i Maria.

SOLDADET DE SA MOXILA.

RADITA

ABONO MINERAL

DE GRAN

POTENCIA

RADIO ACTIVA

Despaig: Pl. Joanot Colom, 14

CIUTAT DE MALLORCA

MERCERIA
preferida de la gent de bon gust
Gil Panadés
Successor de MARIA JAUME
QUINT, 12
Sucursal: Jaume II, 1, i Erosca, 2
Dibuixos, pintura i brodats a la
mateixa casa.

Perfumeria **ROYAL**
Colón, 5 i Baratillo, 1
PALMA DE MALLORCA
Productes de perfumeria, els
més selectes del país i estrangers.
—Parasigues, guants, corbates, etc.
Tot de classe superior i a bon preu.

Argenteria **REY**
la més anomenada de Ciutat
Colón, 23
Or, argent i plati
Orfebreria religiosa; Joies
artístiques; objectes de ser-
vici de taula i tocador.

Noviis: Abans de
parar casa,
per tot lo que s'es mester de tau-
la, cuina i servei domèstic, anau a
CA'N BUADES
COLON, 38
Casa ben proveïda de tot
preus que vos satisfaran.—Anau-
hi, que no vos ne peneïreu.